

Jättlar.

Jättlar.

I Löngårdsberget
vid Rävlinge sa de, att
det bodde en jätte. Och
likadant i Viskakulle.
Där länkte jätten bröd
av bönderna i Bosgården,
men han ville inte ha
sådant som var "frätkat
eller keltigt", d. v. s. han god-
lag bara sådana kakor.

som de hade fått lagom i
första laget och sluppit att
skå och kalla upp.

2686

Min mormor talade
om, att en dräng gick
och harvade i Bogård skog
närmom berget. Då såg han
en bröste och en raka lig-
ga där. Rakau var sönder.

Först brydde han sig inte
om det utan skulle kōra
jōbi. Men närma stanna-
de så han gick som inte
vi park. Och då lag han
och lagade rakau och lå
den tillbaka bredvid brösten.

2686

Nu när han kom förbi den
platsen därnäst var bostaden
och rakau borta och
istället låg där en halv
kaka bröd med smör
på, som han fick för han
hade lagat rakau åt
jättekärningen.

Sen ville de göra
sig av med kärningen där
i berget för de påstod, att
det inte var friskt, utan
hon skal för bänderna och
hon kom åt. Och de hade
skött och slog där i berget.
Men då lag kärningen

4.
2086
med sig en fjärbolster och
gick upp i kyrktornet och
rörde (=skakade) ut den
och skrek: "Lå många man
och spjut och gevär." Och
hela kyrkogården blev full
av knektar. Men då lät
bruderna jättarna vara
i fred.

En brude var det som
ville bjuda en jätte till
fadder vid sin fötflöttes
barndom. Men han svara-
de: "Hej, prästen och kronme-
slagaren (= kruslagaren)
kommer väl dit, och som

vill jag inte kräffa.
Så kommer gör jag inte,
men "faddergåva ska
jag ge." Nu då gas han
en hel säck med kop-
parpengar i faddergåva.
Var han menade med
krommeslagaren? Ja. Det
vet jag knappt, men jag
kror, att han syftade
på ringaren, den som
ringde kyrkklockorna, för
se klockringning ska de
inte lycka om. Det har
jag hört.

Om jätten i Löne -

gårdsberget vet jag inget
mer än att de sa, att
de hade sett honom sit-
ta ~~de~~ och sola sig på
en grön soffor utanför
berget.

2686

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Tonlar.

Jr. Tonlar fanns
det varken i min eller
mina frändrars tid. Men
jag hörde, att de skulle ha
julagrost och en smär-
gås på julakrallen. Den
skulle sättas ut vägnästans,
i lagården. Men mina
frändrar trodde aldrig

Tonlar.

på sånt där. De bara
skrattade åt det pratet.

88.

2086

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Bortbylingar.Bortbylingar.

Min prärnor
sa, att hennes mor hade
sagt till henne, att hon
måske ha en psalmbok
vid huvudet på barnen,
innan de döptes. Det var
för att de inte skulle bli
bortbytta. — Hon brukade
alltid visa en gammal

psalmbok och såga: "Se
denma hade minna för-
äldrar vid hundra på
min för att jag inte skul-
le bli bortflytt."

10 10.

2686

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2686

Födelse

Barnvångskorinan
skulle ha en bibel vid hu-
vudet, för att inte maran
skulle komma åt henne.

Födelse

Läsebarnen.Läsebarnen.

En dag fick vi
fritt av prästen för att
resa in till slottet och köpa
vad vi skulle ha.

Vi hade svarta klän-
ningar och vita förkläden
och en mössa med pitche-
band både fram och bak.
Klänningarna var förslags
sydda av hemmaränt

13/3.

kyg. Nu det hade de tika-
dana när jag de stod brud.
Fast när jag gifte mig
1860, var det gamla allt
förbi, så jag hade slöja
och myrtenkrona. Den fick
jag förresten låna av fru
Ljögren, pastorn Ljögrens fru.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2686

Lysning.

(Jfr. andra sagomån.')

Om fruntimmerna
voro rediga (inklata), så
skot det "sedesamma Anna
Maria" &c., men om de var
med barn så skot det be-
skedliga "Jöe namnet.

Och det minns jag sen
jag gifte mig. Då sa prästen:
"Ja, nu får jag väl skriva vackert
i lysningen?" "Ja, det får han," sa jag.

Lysning.

Bröllop.

(Jfr. under rubriken Läs-
barnen.)

Det var när jag
var barn, så var det
bröllop i Bonnamarp. Där
hade de jörredare, fem
stycken tror jag. Det var
lustigt, för då skulle en av
dem rida hem först och
kittlaka igen minst halv-
vägs till kyrkan. ~~Det var~~

Bröllop.

Hann han inte så långt,
skulle det inte bli lyck-
ligt. - Hanne Lugu'er
red den gängen ända in
i köket på hästen och
ryckte grytkedden ifrån
kokerskan och hann till-
baka ända till Träsk,
innan han mötte den
igen.

Men det var ett
fartigt stände med de
där brölloren, för de
sköt så fartigt. Det
sköt de genom fönstren
över kalasbordet, annars

Bröllop. (Lillägg, upp- Bröllop.
leknat vid en senare besök
hos sagomannen).

2686

Brudstol bildades av två
gummor och två flickor med
händerna i kors. Bruden
lyftes upp på den av en av
flickorna (inte de två!). Den
bröjde de där om bruden,
gummorna på ena sidan och
flickorna på den andra. Det
var inte lyckligt om flickor-
na lag igen hemme. Första
gången jag såg det var
jag inte mer än 7-8 år.

Det var när min moster
gifte sig. Nu mor hade all-
tid så stort åt, att jag
blev så rädd, när de brö-
jade fram om bruden.

2686

Efteråt skulle de som
jick lag: hemme dansa
i ring med bruden.

skulle det inte vara lyck-
ligt.

Alla skänkerna skul-
le sättras på ena ändan
av bordet under liden de
satt uti åt.

19.
19

22686

ALLIANCE DRIVE
FOLKSTÖRRE

2020

LIBRARY
POLARIS

2086

Beslagning.

Beslagning.

Imman de släppte
ut kreaturen första gång-
en på sommaren kunde
de på tjära under rum-
pan. Det skulle vara på
ingen gjord vägnings med
den, trolleri nu på.

Andra busedagen på
året skulle de ha alla

kreaturen inne, for sen
brukade det vaia prestigt
ok kallt ute.

21.

21

Mari i Skärstad

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

22

22

Imåland
Vista
Skärstad
jppd. år 1929

Oppd. Bengt Skärstad
Beras Maria Nilsson 2686
Född 1875 i Rävlinge Skärstad

Julen.

Av julbrödet skul-
le det bakas så mycket
att det räckte till kyrkostö-
mässe.

Till jul eller annars
var det skulle vara finare
så siklade de råmjölet och
bakade några finare kakor.
Då hade de också evbärs-
levar, som en åt, men

Julen.

obs! färgi-
vermen sen!

de var färskt. Men en Säl 23.
av euebärslövarna skulle 23
de gömma till de skulle 2686
så. Sälven skär de så
var och en fick en skiva.
Vi barn var alltid så gla-
da när vi fick skivan av
Sälven. Det var som sagt
alltid en euebärslöva.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Så brukade de torra
euebär i ugnen. Som mol
de sen och så bryggde de.
~~Detta~~ Som kokade de också
både till juladrička och
sirap, euebärssirap kallade
de det.

Talgtjus stöptes åtta
där före jul. Ett av dem
skulle stöpas så tjockt, så

Gjockt. Det var julajuset,
och det skulle brinna he-
la julanatta' ända tills vi ^{an}
gick till kyrkan på morron.
Det ljuset gjorde de som
hade till att boka kreatu-
ren med.

Till jul skulle det
också hackas gravis och
strös över hela golvet utom
vid dörren, där de bruka-
de lägga några hela kis-
lar. Riset var de så rädda
om, för att det skulle be-
hålla sig friskt ända till
nyår. Så gjorde de för resten

25 25

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2686

hitt varenda Söndag under
hela året aulungen med
graucis eller eucris.

Julaften slutades år-julaften
bebet klockan tolv på da-
gen och sen har de bara
en ved en fylle gruvan
en så var det jul.

På julaftonskvällen
läste far jultexten och
så sjöng vi julsånger.
och jag glömmar aldrig hur
vackert mor sjöng: "En jing-
fru födde en barn idag och
var hälsad sköna uorj-
stund," för så hon kunde

sjunga bon.

Kaffe.

Sen när jag var
lite äldre, en tio år
eller så, bjöd de med
kaffe på juladan på kväl-
len. Då fick vi kaffe med
sirap i och så en korn-
mjölkbulle till det. Och det
var storlaget. På den ti-
den fick vi aldrig socker
utom någon gång vid jul.
Man gummorna brukade
ha med sig socker till
kyrkan och fåga vara andra
med i stulen, så långt
de räckte.

En julkärve hängde Julkärve
de upp både vid lagären
och störan.

Vågon julagran på julgran.
Jotet som man hade de aldrig
på den tiden utan bara
en liten, som stod på br-
det med små ljus i. Hem-
ma brukade vi ha två
klynsljus (grenljus), ett på
var sida om granen.

Barren skulle ha Julhögar.
var sin julhögg med
julagallen, julabocken och
julakussen och så en liten
julasst i. (se figuren!)

De fattiga barnen Tiggeri
i traken kom med si-
na påsar och liggde da-
garna före jul. Flemta
bakade vi bröd särskilt
till julabarnen. De bru-
kade be om en halv
skallekarv, när de kom.
De fattige var förvagna
att gå i krig så, för de
fick inga hjälp av sock-
nen som nu.

Nej, jag kan inte min-
nas att de tog några när-
ken om julen. Man hade
inte så mycket gammalt

Jön sig. Men jag var hos
min farmor, och hon var
mer gammalmodig än sig,
och hon hade vägt pådant
Jön sig. Det kommer jag ihåg,
men jag kan inte minnas,
hur det var.

Tjuga ringryn fanns
det, utan julgröden koka-
de de av hornryn. De
farkade kom i bakrynen
och mol (= ualde) till
ryn, som de hade till
julgröden. Så det var nog
med den malningen. Vi
hade en så bra kvarn

därhemma, och mor var så
slängt med det, för hon
hade tjänat hos herrskap
i Råby, så till oss kom
det alltid ju och vi ville ha
hjälp för Malungen.

Midsonnar.Midsonnar.

Vid midsonnar
brukade de resa midson-
narssång på den där
platsen vid Löngården i
Råslinge. Men jag kan inte
beskriva hur den såg ut, för
vi var för unga för att vara
med både vid att läsa
midsonnarssång och annat.

och sen när vi blev äldre
så brydde vi oss inte om
det. Men de slogs och söp
om dansade där som på
lekesluggarna.

X

32 32

2686

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Lekslugor.Lekslugor.

Det var jag
inte mycket med om, för
min far var kräande. Och
som gämnerna jag var med,
så var jag bara med på
kalaset. Men det var
ett uselt liv de förde, tög
och dansade och slog. Lek-
slugorna brukade vara ett
par dagar åtminstone.

Det gick såu väckelse på
siden, när jag var i de
åren, så jag slapp det
där eländet om det var
lika bra det.

34 34

2686

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Pingsten.Pingsten.

Vid Lönegården
i Räringe fanns en stor
slätt och där brukade
ungdomen samlas i pingst-
häda (pingsthelgen) och
skala visparis. Det var
både pojkar och flickor, så
det blev inte någon skat-
lat länkar jag, men
det hettes det ändå. De

lekte nu roade sig uet.

36 36.

2686

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

3737.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2686

Första sommarvattnen.Första som-
marvattnen.

Den första sommar-
vattnen var Varfruvattnen.
Nu det kunde vara snö,
men det var ändå första
sommarmattnen.

Daglönen.

I min barn-
dom hade daglönarna
inte mer än 10 skilling
om dagen. Men ändå fick
de väl arbeta gott och
väl dubbelt så länge
på den tiden vad
de gör nu. Skulle det
vara riktigt bra någon

Daglön.

de/
jüng kunde på sig en kaka
bröd också. Men folk var
inte så borskända då,
utan de kunde nu ville
arbeta.

39 39.

2686

LUNDS UNIVERSITET
FOLKLIVSARKIV

Läsfrkôr.

På Läsfrkôren
skulle barnen läsa också.
De som läste bäst då fick
pengar av prästen, ett par
skilling eller så. Jag minns
jag fick sex skilling, för min
farmor hade lärt mig lä-
sa.

Efter frkôret var

Läsfrkôr.

Det sen kalas. Nu de som
inte fick kalaset skulle ha
bröd, smör, ost och dricka
ute på gården. Det skar
vi en rågbrödsbaka i fyra
delar och klenke smör på
och la en ostbit ovanpå.
Det fanns inga bricker på
den tiden utan vi bar det
i stora päll i stället.

Husförhöret hade de olika
gårdarna i Lur och ardring
iuron roten.

41 4/.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2686